

אושפיות

ד"ר ענת ישראל, עצמון, רכזת שותפה של 'ניגון נשים'

אחד ממנהגי החג הרבים בסוכות הוא הזמנת אורחים לסוכה. מלבד האורחים הממשיים אנחנו מזמינים גם אורחים רוחניים – האושפיות. האושפיות הם רוחותיהן הטובות של שבעת אבותינו הקדמונים, אברהם, יצחק, יעקב, יוסף משה, אהרון ודוד, הבאים לבקרנו בכל אחד מימי החג. בסוכות רבות נהוג לקשט את הסוכה ברשימת ה'אושפיות' ולומר פסוקים מיוחדים המזמינים את האורח היומי.

בימינו אנחנו מוזמנות להוסיף לצד האושפיות הגברים גם **אושפיות**. לפי אחת ההצעות, מונה רשימת האושפיות את **שרה, מרים, דבורה, אביגיל, חנה, חולדה ואסתר**. ולמה שבע נשים אלה דווקא? הגמרא במסכת מגילה, יד ע"א, מונה רשימה של שבע נביאות שקמו לישראל, ומפרטת ומוכיחה שאכן כל אחת משבע הנשים הללו זכתה לרוח הקודש והייתה נביאה לדורה:

יועמדו עליו (=על עם ישראל) **שבע נביאות** – מי הן? **שרה מרים דבורה חנה אביגיל חולדה ואסתר**.

שרה - ...ששכתה ברוח הקדש...

מרים - ...שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת: עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל. ובשעה שנולד נתמלא כל הבית כולו אורה, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה: בתי נתקיימה נבואתיך.

דבורה – שכתוב: 'וַדְּבֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה, אֲשֶׁת לְפִדְוֹת' (שופטים ד, ד).
חנה - שכתוב: 'וַתִּתְּפֹלל חַנָּה, וַתֵּאמֶר, עֲלֵץ לִבִּי בִיהֲנֶה, כִּמָּה קִרְנֵי בִיהֲנֶה...!' (שמואל א ב, א).
[אמרה] ירמה קרני ולא [אמרה] ירמה פכני [כי ניבאה כך]: דוד ושלמה שנמשחו בקרן - נמשכה מלכותן; שאול ויהוא שנמשחו בכף - לא נמשכה מלכותן...

אביגיל - ... אמר לה [דוד]: 'וַיְבַרֵךְ טַעַמְךָ, וַיְבָרֶכְךָ אֶת: אֲשֶׁר כָּלְתָנִי הַיּוֹם הַזֶּה, מִבּוֹא בְדָמַי' (שמואל א כה, לג)...

חולדה – שכתוב: 'וַיִּלְךְ חֶלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וְאַחִיקָם וְעַכְבֹּר וְשָׁפָן וְעֲשִׂיָּה, אֶל-חֶלְדָּה הַנְּבִיאָה וְגו' (מלכים ב כב, יד)...

אסתר - שכתוב: 'וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלֻכּוֹת' (אסתר ה, א): 'בגדי מלכות' היה צריך לומר! אלא שלבשתה רוח הקדש...

(בבלי מגילה יד א-ב, בתרגום לעברית)

על-פי המסורת הקבלית שבעת האושפיות מסמלים כל אחד מידה אחרת: אברהם - מידת החסד, יצחק - מידת הגבורה, יעקב - תפארת, משה - נצח, אהרון - הוד, יוסף - יסוד ודוד - מלכות. מה מסמלות שבע הנשים הנביאות המצטרפות אל שבעת האושפיות הגברים? אפשר להתחיל להציע תשובות לשאלה הזו:

שרה – כוח סבל ויכולת להגן ולסוכך, מרים – חיות ושפע, דבורה – מנהיגות ועוז רוח, חנה – אמונה וכוח רצון, אביגיל – תושייה וחמלה, חולדה – כוחות נבואה ותוכחה, אסתר – הקרבה ואומץ. ואולי האושפיות מסמלות מידות טמירות רבות נוספות, שעתידות להיחשף בפנינו עם הכנסתן לסוכותינו...

חג שמח!